

ترین‌های سینمای ایران

پرجایزه‌ترین فیلمساز حوزه کودک



محمدعلی طالبی یکی از مطرح‌ترین فیلمسازان سینمای کودک و نوجوان است. کارگردانی که بیشترین جوایز این حوزه از سینمای ایران را به آثار او اختصاص یافته است. بسیاری از فیلمسازان حوزه کودک وقتی با بی‌مهری که نسبت به فیلم‌های کودک و نوجوان در ایران رویه‌رو شدند فیلم کاریشان را تغییر دادند اما طالبی از معدود کارگردانی است که در این حوزه ماند و به کارش ادامه داد. البته در کارنامه کاری او دو فیلم «دیوار» و «خط پایان» که جزو آثار ورزشی به حساب می‌آیند هم وجود دارد،

اما او کم‌کم به ساخت آثار کودک و نوجوان ادامه داده است. فیلم‌های او جوایز بسیاری از فستیوال‌های سانفرانسیسکو، وین، بانکوک، هندوستان، المپیا یونان، برلین، جشنواره کودک و نوجوان شیکاگو، اتریش، زن فرانسه، ماردل پلاتا آرژانتین، زلین چک و... بسیاری از فستیوال‌های خارجی دیگر دریافت کرده است. در جشنواره فیلم کودک و نوجوان ایران هم آثار او جمعا ۱۵ پروانه زرین گرفته‌اند.

بعضی از فیلم‌های محمدعلی طالبی چندین بار نامزد سیمیرغ بلورین در جشنواره فیلم فجر هم شده‌اند و دور نهایت فیلم تیک تاک برنده دو سیمیرغ بلورین جایزه ویژه هیئت داوران و بهترین فیلمنامه شده است. او در بسیاری از جشنواره‌های داخلی و خارجی هم به عنوان داور حضور داشته است.

گفتگوی خودمانی

گفتگو با سیامک صفری صدایشه فیلم سینمایی «شهر موش‌ها ۲»
صدایشه یکی گربه بدجنس اما بامزه!



احمد محمداسماعیلی: سیامک صفری از جمله بزرگان تئاتر ایران است که چند سالی است که در حوزه سینما و تلویزیون هم فعالیت می‌کند و بعد از تجربه موفق همکاری با مرضیه برومند در دو سال قبل در مجموعه تلویزیونی «آب پریا»، در فیلم سینمایی «شهر موش‌ها» به عنوان صدایشه حضور دارد. با صفری در باره این تجربه و کار با مرضیه برومند گفتگویی انجام داده‌ایم.

تأثیر تجربه و کار با مرضیه برومند گفتگویی انجام داده‌ایم. هم‌کاری با مرضیه برومند همه می‌دانند که مرضیه برومند از بزرگان سینما در حوزه کارهای کودک و نوجوان است و همه کارهایش مورد توجه مخاطب خردسال و بزرگسال است. فیلم «شهر موش‌ها» هم قسمت نخستش در دهه شصت ساخته شده و فیلم محبوب و پرمخاطبی بوده است و فیلم ماندگار در حوزه سینمای کودک محسوب می‌شود و نسل‌های مختلفی از کودکان ایرانی با این فیلم ارتباط برقرار کرده‌اند. همکاری با خانم برومند برایم خیلی مهم بود و موقعی که روز اول به استودیو برای ضبط صدا رفتیم و «شهر موش‌ها» را دیدیم کار را خیلی فوق‌العاده دیدیم و خیلی خوشحال شدم که این فرصت همکاری به وجود آمد.

همان قدر که من ایده می‌دادم او هم ایده می‌داد. در هر صورت من تلاش‌م را کردم تا بر این ایده‌های او و خودم را به نمایش بگذارم. این که حالا قدر از آن انجام شده یا نه به ضعف من باز می‌گردد. با کاراکتر داستان چطور ارتباط برقرار کردید، ما همیشه از این داستان‌ها را در دنیای هنر می‌بینیم و می‌شنویم، برای شما چطور بود؟

طبیعتا همینطور است. من برای بازی این نقش از یک الگوی بیرون استفاده کردم. آدمی که بیشتر از پانزده سال است که او را می‌شناسم الگوی من بود. من هم سعی کردم عین به عین آن را به لحاظ فیزیکی اجرا کنم. بیکره اصلی را از بیرون آوردم و روی آن شروع به کار کردن کردم.

آن تصویری که از قبل داشتید با نتیجه یکی بود؟ (با مکت) بله مکتی که کردم به این دلیل بود که با خودم فکر کردم که اگر گرمی وجود نداشت، با همین بله را می‌گفتم، با خودم فکر کردم که بله؛ چرا که نقش به خوبی به خودم رفته بود، اما یک واقعیت را نباید نادیده بگیرم، ایمان امیدیاری خیلی به من کمک کرد. بعد از این که تست گرمی را دیدیم، آن چیزی که برای من ذهنی بود، عینی شد. بنابراین بله فکر می‌کنم که همان تصورات اجرا شد. هر چیزی که حس می‌شود کم است یا نیست، به ضعف تکنیکی من باز می‌گردد. تصویری که ما داشتیم، کامل بود و پر خودری که حالا روی پرده با آن می‌شود جوابش را می‌گیرد. اما ممکن است کسی سری ایراداتی به آن بگیرند که کاملا به بازی من باز می‌گردد.

فید بکسی از بازی خودتان نشنیدید که به نظر شما نکته تأثیرگذار و کلیدی در بازی شما بوده؟

من دوبار فیلم را تماشا کردم و هر دو بار با مردم و مخاطب عام تماشا کردم و چیزی غیر از لطف‌های معمول نشنیدم و به دنبال شنیدن نقدهای جدی هستم.

مدت‌ها در تلویزیون حضور داشتید، در تئاتر هم حضور پر رنگ دارید و قبل از این فیلم در سینما هم حضور داشتید، این کارها را چطور مدیریت می‌کنید؟

بر خلاف خیلی از دوستان دیگری که در این حرفه فعالیت می‌کنند و ممکن است برنامه‌ریزی حرفه‌ای خاصی هم نداشته باشند، برنامه‌ریزی دارم. چرا که اکثر مواقع مشغول تولید کردن نمایش‌هایی برای گروه هستم و طبیعتا هر کاری را با توجه به زمان بندی اجرا مدیریت می‌کنم. این هم کار سختی نیست، وقتی بدانی که که مهر ماه یک کار قرار است روی صحنه بپوشد و آن هم یک اجرای، این در میان خالی است و طبیعتا وقتم را در همان یک ماه پر می‌کنم، اما جدا از این فکر می‌کنم که علاقه اولین فاکتور برای قبول کردن نقش است. من بر اساس علاقه دست به انتخاب نقش‌هایم زدم.

با تمام این احوالات دغدغه کارگردانی ندارید؟

قرار است آقای رحمانیان نمایشنامه «فیس اف» را بنویسند تا من دومین کارم را کارگردانی کنم، اما در سینما نه دغدغه کارگردانی و ساختن فیلم‌های جدی ندارم. دوست ندارم فیلم بسازم، چرا که فکر می‌کنم کارگردان سینما در ایران زیاد داریم.

گفتگو با اشکان خطیبی به بهانه بازی در فیلم «خانوم»

برای بازی در این نقش الگوی واقعی داشتم

«خانوم» چه ویژگی‌هایی داشت که این کار را انتخاب کردید؟ در این فیلم با نقش متفاوتی رویه‌رو شدم که قبل از این تجربه‌اش را نداشتم. ضمن این که کاراکتر داستان فاصله سنی کمی برای من داشت که برابرم جذاب بود. ضمن این که در فیلمی بازی کردم که کارگردان فیلم یک خانم است و اسم فیلم هم «خانوم» است و به همین دلیل هر کسی توقع دارد که شخصیت‌های زن در داستان برجسته باشند و شخصیت‌های مرد کم رنگ تر باشند، اما در فیلمنامه این ویژگی‌ها وجود نداشت. فیلمنامه را که خواندم (پیزودی که خودم در آن بازی کردم) اگر نگوییم کاراکتر مرد داستان جلوتر نیفتاده بود، همپای قهرمان زن داستان بود. به نظرم آمد که روی سوزده داستان فکر شده و تینا پاکروان خیلی آگاهانه سراغش رفته است. با وجود زمان کوتاهی که تا تولید فیلم باقی مانده بود و فرصت کافی نداشتم انتخاب کردن این نقش کار سختی نبود.

کار کردن با یک کارگردان جوان و خانم چه تفاوت‌هایی دارد، آیا این فاکتورها در کار دخیل بوده؟

تینا پاکروان به نام و سن شاید جوان باشد، اما به لحاظ تجربه و حضور در حرفه سینما خیلی فرد جوانی به حساب نمی‌آید. بسیار با تجربه است. حداقل در میان مجری طرح‌ها و تهیه‌کننده‌ها جز آن دسته از افرادی است که به خوبی می‌دانند در حال انجام دادن چه کاری است. در مورد اولین فیلم بلند خودش هم از این قاعده مستثنی نبود و همه چیز روی روال حرفه‌اش جلو می‌رفت. چه در زمان تولید و بعد از تولید همه چیز کاملا حساب شده بود و این شاید به دلیل تجارب مختلفی است که در

سمت‌های مختلف در سینما کار کرده است. به همین دلیل خیلی حس این که در حال کار کردن با یک زن جوان در سینما هستم را نداشتم. همه چیز سر جای خودش بود. ضمن این که حضور عوامل جذابی مانند توح اسلانی و میرشکاری ایضا فیلم را تغییر داده‌اند و نمی‌توان حس کرد که در حال بازی در فیلمی هستی که شسته رفته نیست و ممکن است به لحاظ تولیدی با مشکل رویه‌رو شود. در زمان دور روزهای که فیلمبرداری در جریان بود، همه چیز حساب شده جلو می‌رفت، اما به شخصه کار کردن با کارگردان‌های زن برایم راحت‌تر است. حداقل در این دو تجربه‌ای که داشتم اینطور بوده «سوت پایان» و «خانوم» و فیلمی بود که با کارگردان‌های آن راحت‌تر دیالوگ برقرار کردم.

تینا پاکروان در برخورد بسیار ایده‌های تازه چه رفتاری می‌کرد؟ از ایده‌های تازه استقبال می‌کرد و همیشه یک تعاملی در این بین وجود داشت و درست به همین دلیل بود که من می‌توانستم راحت‌تر با او دیالوگ برقرار کنم. خیلی چیزها برای تینا پاکروان خط کشیده و مشخص بود. اینطور نبود که راه گفتگو بسته باشد و اینطور نگوید همه چیز همانطور که من می‌گویم جلو می‌رود. به طور خاصه در مورد بازی کردن حرف می‌زنم و در مورد نحوه میزآهن چینیدن... صحبت نمی‌کنم. نکاتی که مربوط به بازیگردانی و دراماتوزی نقش بود خیلی با تعامل پیش می‌رفتیم.



المنیرا حصارکی

دیدن «شهر موش‌ها» به بچه‌ها روزی که فیلم «شهر موش‌ها» در برج میلاد برای هنرمندان و بچه‌هایشان اجرای ویژه داشت، دوباره فیلم را دیدم و با واکنش‌های فراموش‌نشده‌ای از سوی بچه‌ها و برخی از والدین رویه‌رو شدم که از ته دل می‌خندیدند و حسابی درگیر داستان فیلم شده بودند و فکر می‌کنم چنین اتفاقی حداقل در سینمای کودک در این سال‌های اخیر رخ نداده که مخاطب بتواند با فیلمی اینقدر همذات‌پنداری کند. البته تکنیک متفاوت فیلم هم یکی از عوامل اصلی ارتباط مخاطب بزرگسال با فیلم است و گویا عروسک‌های دوست‌داشتنی طبیعی و واقعی به نظر می‌رسند. خیلی از مخاطبان بزرگسالی که به دیدن «شهر موش‌ها» می‌آمدند کودکان سه دهه قبل بودند و دوران کودکی‌شان عجین شده با فیلم و مجموعه «شهر موش‌ها» بود که عصرها از برنامه کودک شبکه یک پیش می‌شد و نوستالژی ۲۰ ساله دوباره برایشان زنده شد، برای کودکان دیروز و پدر و مادرهای امروز که دست بچه‌هایشان را گرفته و به سینما می‌روند.



فروش میلیاردری یک فیلم کودک

ناباید فراموش کنیم که قشر زیادی از جامعه ما را کودکان شامل می‌شوند که باید برای فیلم دیدن با خانواده به سینما بیایند و این ویژگی مخاطبان فیلم کودک را دو چندان می‌کند، اما نباید فراموش کنیم که مخاطبان کودک باهوش هستند و با هر کار ضعیف و بدون جذابیتی ترغیب نمی‌شوند که به سینما بروند و فیلم ببینند.



اشکان خطیبی یکی از سه بازیگر مرد فیلم سینمایی «خانوم» اولین تجربه فیلم بلند تینا پاکروان است. فیلمی که روایت سه زن از سه طبقه مختلف است و کارگردان کار عقیده دارد نسل این دست از «خانوم»ها تمام شده است. اشکان خطیبی در یکی از این سه بازیگر، نقش همسر دائمی الی را بازی می‌کند که قبل از این برای خودش کسی بود و حالا در دام الکل قرار گرفته و تا جایی پیش رفته است که پیمان خانهاش را هم برای به دست آوردن پول می‌فروشد. کپ کوتاهی با اشکان خطیبی زدیم و از کار کردن با تینا پاکروان و نقشی که بازی کرده است پرسیدیم.



عکس‌نویس

اشکان خطیبی با بازی در سریال «دوران سرکشی» در تلویزیون خوش درخشید. سریالی که سال ۸۰ آن را بازی کرد، اما حضور او در سینما به فیلم «خیلی دور خیلی نزدیک» رضا میرکریمی می‌رسد که در فیلم محمد کتیرایی با نام «به هدف شلیک کن» نقش پررنگ‌تری داشت.



«ماهی و گربه» در اسپانیا به نمایش درمی‌آید فیلم سینمایی «ماهی و گربه» به کارگردانی شهرام مکرمی تهیه‌کنندگی سیهر سیفی در بخش رقابتی جشنواره هفتمین دوره جشنواره «سیگست» اسپانیا به نمایش درمی‌آید. در این جشنواره پانزده فیلم در بخش رقابتی حضور دارند که «ماهی و گربه» با فیلم‌هایی مثل آخرین ساخته کیم کی دوک و جیمز فوولی به رقابت خواهد پرداخت. در بخش غیررقابتی این جشنواره مهمترین فیلم‌های سال گذشته از جمله «لوینان» به کارگردانی زویا گیتس، «دور روز و یک شب» به کارگردانی برادران داردن، «خواب زمستانی» ساخته نوری بیلگه جیلان و سایر فیلم‌هایی که اکثر نمایندگان کشورشان برای جایزه اسکار هستند به نمایش درمی‌آیند. جشنواره سیگست یکی از قدیمی‌ترین فستیوال‌های فیلم اسپانیا است. «ماهی و گربه» محصول ایران نوبین فیلم بلافاصله بعد از این فستیوال در جشنواره ونکوور کانادا به نمایش در خواهد آمد. فیلم سینمایی «قصه‌ها» دیگر محصول ایران نوبین فیلم هم در این جشنواره حضور دارد. تعداد حضورهای بین‌المللی فیلم «ماهی و گربه» نزدیک به چهل حضور است که از دوره هفتاد فستیوال ونیز شروع شده و پس از آن فیلم در فستیوال‌های معتبری چون کارلووی واری، روتردام، پوسان، استانبول، نیویورک و غیره به نمایش در آمده است. «ماهی و گربه» از اواسط مهر ماه در گروه هنر و تجربه اکران می‌شود.



این فیلم‌ها برای چه ساخته می‌شوند؟ بیست و هشتمین جشنواره فیلم کودک و نوجوان از ۱۱ تا ۱۴ مهر در اصفهان برگزار می‌شود. مهر زادان‌ش دربار، مشکلات سینمای کودک و نوجوان در مجله فیلم نگار یادداشتی منتشر کرده که بخشی از آن را در ادامه می‌خوانید: به این عناوین توجه کنید: او خوب سنگ می‌زند، گنجشک‌اش می‌مشی، تابستان طولانی، سفر زمان، آقای مهربان، گورداله و عمه غولی، فرزند خوانده، چتر سبز، آقای مدیر، قبيله من، مروراید، ای هاسم تعدادی فیلم است. تا به حال اسمشان را شنیده‌اید؟ احتمالا اگر دو عنوان گنجشک‌اش می‌مشی و گورداله و عمه غولی بین آن‌ها نبوده، به سختی می‌توانستید حدس بزنید که این فیلم‌ها حتی متعلق به کدام کشور هستند. بسیار خوب. این فیلم‌های ایرانی هستند که در دوره اخیر جشنواره کودک و نوجوان موفق به کسب جایزه شده‌اند. به عبارت «موفق به کسب جایزه» بیشتر دقت کنید یعنی تازه این‌ها آثار برتر در مقایسه با تعداد فیلم‌های بیشتری بودند. پس چرا اسم این فیلم‌های موفق به گوش کمتر کسی رسیده است؟ جواب آسان است چون هنوز این فیلم‌ها اکران نشده‌اند، اما جواب سؤالی که در پی خواهد آمد، خیلی آسان نمی‌نماید. چرا این فیلم‌ها که در تنها جشنواره ایرانی با موضوع کودک جوایز برز و درشت‌اتصاحب کرده‌اند، اکران نشدند؟ سؤال بالا حکایت از زخم عمیقی می‌کند که سال‌ها و بلکه دهه‌هاست در مناسبات مربوط به سینمای کودک و نوجوان ماعفونت کرده است.